

Obsah

Jak tuto knihu používat	5
Zdroj citace	8
Pro další četbu	9

1. Raná církev, 100–500 n. l.

1.1. <i>Zasazení do souvislostí: vznik křesťanství</i>	14
1.1.1. Zatěžkávací zkouška: dějiny Izraele	15
1.1.2. Širší kontext: pohanské hledání moudrosti ..	18
1.1.3. Bod obratu: Ježíš Nazaretský	20
1.1.4. Rozšíření raného křesťanství	22
1.1.5. Apoštolská éra	26
1.1.6. Ženy v křesťanství apoštolské doby	28
1.1.7. Křesťanství a židovství: složitý vztah	33
1.2. <i>Rané křesťanství a římská říše</i>	37
1.2.1. Římská říše okolo roku 100	37
1.2.2. Křesťanství a císařský kult	40
1.2.3. Křesťanství a židovství: Markion ze Sinopé .	42
1.2.4. Křesťanství a pohanská kultura: Justin Mučedník	45
1.2.5. Raně křesťanské bohoslužby a život	47
1.3. <i>Rané křesťanství a helénský svět</i>	51
1.3.1. Řecko-jazyčný svět okolo roku 200	51
1.3.2. Výzva gnosticizmu: Irenej z Lyonu	54
1.3.3. Výzva platonizmu: Klement Alexandrijský a Órigénes	57
1.3.4. Křesťanství a města: Alexandrie a Antiochie .	59
1.3.5. Mnišství: reakce na města	62
1.3.6. Kult Tekly: ženy a církev	65
1.4. <i>Náboženství říše: obrácení císaře Konstantina</i>	68
1.4.1. Pronásledování křesťanství římskými úřady .	68
1.4.2. První křesťanský císař: Konstantin	72
1.4.3. Christianizace římské říše	76
1.4.4. Imperializace křesťanství	78
1.4.5. Augustin z Hippa: dvě města	82

1.4.6. Pád Západní říše	85
1.4.7. „Nový Řím“: Byzanc a Východní říše	87
1.5. <i>Ortodoxie a hereze: vzory raně křesťanského myšlení</i>	90
1.5.1. Hranice víry: sílící otázka	91
1.5.2. Novozákonní kánon	93
1.5.3. Ariánství: diskuse týkající se podstaty Ježíše Nazaretského	96
1.5.4. Otázka Trojice: diskuse o Boží podstatě	99
1.5.5. Donatismus: diskuse o podstatě církve	103
1.5.6. Pelagianismus: diskuse o milosti a lidských zásluhách	105
1.5.7. Inovace: diskuse o roli tradice	108
1.5.8. Vznik a vývoj vyznání víry	110
1.5.9. Chalkedonský koncil, 451	112
Zdroj citací neuvedené v textu	115
Pro další četbu	115

2. Středověk a renesance, asi 500 – asi 1500

2.1. <i>Zasazení do souvislostí: prostředí vrcholného středověku</i>	122
2.1.1. Západní křesťanství po pádu Říma	123
2.1.2. Vzestup keltského křesťanství	126
2.1.3. Sedmé století: islám a arabská expanze	130
2.1.4. Doba vlády Karla Velikého	132
2.1.5. Vznik klášterních a katedrálních škol	134
2.1.6. Byzantské křesťanství: monofyzitismus a ikonoklasmus	135
2.1.7. Polemiky devátého století: skutečná přítomnost a predestinace	138
2.1.8. Ortodoxní misie do východní Evropy: Bulharsko a Rusko	140
2.1.9. Desáté století: instituční úpadek a rozklad .	142
2.1.10. „Velké schizma“ mezi Východem a Západem (1054)	145
2.2. <i>Počátek vrcholného středověku</i>	148
2.2.1. Jedenácté století: gregoriánské reformy	148
2.2.2. Kulturní obrození dvanáctého století	151
2.2.3. Kodifikace teologie a kanonického práva ..	154

2.2.4. Vznik univerzit: Paříž a Oxford	157
2.2.5. Křížové výpravy: Španělsko a Blízký východ	160
2.2.6. Světská a náboženská moc: Inocenc III. ...	162
2.2.7. Františkáni a dominikáni: vznik žebravých řádů	165
2.2.8. Mystičky a ženské náboženské řády	169
2.3. <i>Středověké náboženské myšlení: úspěch scholasticismu</i>	172
2.3.1. Katedrály mysli: vznik scholasticismu	173
2.3.2. Služka teologie: znovuobjevení Aristotela .	176
2.3.3. Racionální víra: Tomáš Akvinský	178
2.3.4. Středověké důkazy existence Boha	180
2.3.5. Upevnění církevního systému svátostí	183
2.3.6. Středověké interpretace Bible	186
2.3.7. Byzantská kritika scholastiky: hesychasmus	189
2.3.8. Středověké vidění světa: Dantova <i>Božská komedie</i>	191
2.4. <i>Pozdní středověk</i>	194
2.4.1. Avignonské papežství a Velké schizma	195
2.4.2. Vzestup konciliarismu	198
2.4.3. Východní Evropa: vzestup Ruska jako křesťanského státu	201
2.4.4. Hereze: valdenští, husité, viklefiáni	202
2.4.5. <i>Devotio moderna</i> : Bratří společného života ..	206
2.4.6. Lidové náboženství: kult svatých	208
2.4.7. Vzestup Osmanské říše: pád Konstantinopole (1453)	212
2.5. <i>Renesance: kulturní obnova a rozšíření křesťanství</i>	214
2.5.1. Nová technologie: náboženský význam knihtisku	216
2.5.2. Vznik italské renesance	218
2.5.3. Podstata humanismu	221
2.5.4. Erasmus Rotterdamský	224
2.5.5. Renesance a náboženská obroda	227
2.5.6. Křesťanské umění ve středověku a v období renesance	231
2.5.7. Rozšíření křesťanství: portugalské a španělské objevné cesty	234
Zdroj citace neuvedený v textu	238

Pro další četbu	238
3. Neslučitelné představy o reformě, asi 1500 – asi 1650	
3.1. <i>Zasazení do souvislostí: reformační kontext</i>	244
3.1.1. Tlak na reformu církve	245
3.1.2. Změna společenského řádu na počátku šestnáctého století	249
3.1.3. Reformace a evropská města	250
3.1.4. Krize autority v církvi	252
3.1.5. Vznik výrazu protestantismus	255
3.2. <i>Protestantismus: celkový přehled hnutí</i>	257
3.2.1. Návrat k Bibli	257
3.2.2. Učení o ospravedlnění z víry	261
3.2.3. Demokratické: „kněžství všech věřících“ a používání lidové řeči	263
3.2.4. Odmítnutí papežské autority	267
3.2.5. Dvě svátosti – a přijímání pod obojí	270
3.2.6. Nová pracovní morálka a rozvoj kapitalismu	271
3.3. <i>Hlavní proudy reformace: Luther, Zwingli a Kalvín</i>	273
3.3.1. Martin Luther: ve stručnosti	274
3.3.2. Lutherova reformace ve Wittenbergu	278
3.3.3. Ulrich Zwingli: ve stručnosti	281
3.3.4. Zwingliho reformace v Curychu	283
3.3.5. Jan Kalvín: ve stručnosti	287
3.3.6. Kalvínova reformace v Ženevě	290
3.4. <i>Reformace napříč Evropou: širší rámec</i>	294
3.4.1. Radikální reformace	294
3.4.2. Anglická reformace: Jindřich VIII.	298
3.4.3. Anglická reformace: od Eduarda VI. po Alžbětu I.	302
3.4.4. Katolická reformace: církevní život	305
3.4.5. Katolická reformace: církevní myšlení	308
3.4.6. Ženy a reformace	311
3.5. <i>Poreformační doba</i>	314
3.5.1. Konfesionalismus: druhá reformace	315

3.5.2. Puritanismus v Anglii a Severní Americe . . .	318
3.5.3. Bible krále Jakuba (1611)	321
3.5.4. Křesťanství a umění	325
3.5.5. Křesťanství a věda	329
3.5.6. Náboženské války	333
Zdroj citace neuvedený v textu	337
Pro další četbu	338

4. Novověk, asi 1650–1914

4.1. <i>Věk rozumu: osvícenství</i>	344
4.1.1. Pokles zájmu o náboženství	345
4.1.2. Osvícenství a křesťanství	348
4.1.3. Křesťanská víra ve „věku rozumu“	352
4.1.4. Pietismus a náboženská obroda v Německu a Anglii	355
4.1.5. Americký kontinent: „Velké probuzení“	359
4.1.6. Pronásledování jezuitů, 1759–1773	361
4.1.7. Americká revoluce roku 1776	365
4.1.8. Francouzská revoluce roku 1789	369
4.1.9. Anglie: William Wilberforce a zrušení otroctví	372
4.2. <i>Věk revoluce: dlouhé devatenácté století v Evropě</i> .	376
4.2.1. Napoleonské války a Vídeňský kongres	376
4.2.2. Oživení ortodoxie: řecká osvobozenecká válka	381
4.2.3. Ateismus a revoluční ideologie: Feuerbach a Marx	382
4.2.4. Původ lidstva: Darwinova kniha <i>O vzniku druhů přírodním výběrem</i> (1859)	386
4.2.5. Krize víry viktoriánské doby	391
4.2.6. Risorgimento: znovusjednocení Itálie a papež	393
4.2.7. První vatikánský koncil: papežská neomylnost	396
4.2.8. Německý kulturní boj: Bismarck a katolicismus	399
4.2.9. Teologický revizionismus: výzva modernismu	402
4.3. <i>Dlouhé devatenácté století v Severní Americe</i>	406
4.3.1. Církev a stát: dělicí zeď	406
4.3.2. Druhé velké probuzení a americké náboženské obrození (revivalismus)	410

4.3.3. Evropské přistěhovalectví a náboženská diverzifikace	414
4.3.4. Vznik „biblického pásu“	416
4.3.5. Občanská válka: otroctví a utrpení	419
4.3.6. Letniční hnutí (charismatická obnova, pentekostalismus): severoamerický původ celosvětové víry	423
4.4. <i>Věk misí</i>	426
4.4.1. Vznik protestantských misí	428
4.4.2. Misie a kolonialismus: případ anglikánství .	432
4.4.3. Křesťanské misie v Asii	435
4.4.4. Křesťanské misie v Africe	440
4.4.5. Křesťanské misie k domorodým obyvatelům severoamerického kontinentu	444
4.4.6. Edinburská světová misijní konference, 1910	448
Zdroj citace neuvedený v textu	451
Pro další četbu	451

5. Dvacáté století, od roku 1914 do současnosti

5.1. <i>Žasazení do souvislosti: poválečné nepokoje</i>	457
5.1.1. Arménská genocida roku 1915	459
5.1.2. Ruská revoluce roku 1917	461
5.1.3. Poválečné vystřízlivění z iluzí: teologie krize	465
5.1.4. Severní Amerika: fundamentalistický spor .	468
5.1.5. Mexiko: povstání kristerů	472
5.1.6. Kritika náboženství z pohledu psychologie: Sigmund Freund	474
5.1.7. Německá církevní krize třicátých let 20. století	479
5.1.8. Španělská občanská válka (1936–1939)	483
5.2. <i>Změny v západním křesťanství od konce druhé světové války</i>	485
5.2.1. Nový světový řád: křesťanství a studená válka	486
5.2.2. Světová rada církví: nový ekumenismus ...	489
5.2.3. Billy Graham a „Nový evangelikalismus“ ..	492
5.2.4. Šedesátá léta 20. století: vznik postkřesťanské Evropy	496
5.2.5. Druhý vatikánský koncil: reforma a oživení	500
5.2.6. Znovuzapojení do kultury: vzrůst apologetiky	504

5.3. <i>Šedesátá léta a později: západní křesťanství v přechodné době</i>	508
5.3.1. Křesťanství a americké hnutí za občanská práva	508
5.3.2. Vznik severoamerické „náboženské pravice“	511
5.3.3. Úpadek denominacionalismu ve Spojených státech	514
5.3.4. Obnova víry: Jan Pavel II. a rozpad Sovětského svazu	518
5.3.5. Výzva zavedenému řádu: feminismus a teologie osvobození	522
5.3.6. Odpověď na kulturní změnu: nová podoba církvi	526
5.3.7. Program rovnosti: protestantská debata týkající se svěcení žen	530
5.4. <i>Posun směrem od Západu: nové křesťanství</i>	534
5.4.1. Blízký východ: ústup arabského křesťanství	536
5.4.2. Korea: překvapující proměna státu	538
5.4.3. Čína: obroda křesťanství v Říši středu	541
5.4.4. Vznik postkoloniálního křesťanství: africké nezávislé církve	544
5.4.5. Vzestup letničního hnutí v Latinské Americe	547
5.4.6. Virtuální křesťanství: internet a nové vzorce víry	550
Pro další četbu	553
Kam nyní?	557
Slovník křesťanských výrazů	559
Rejstřík	571